

FAKULTA MATEMATIKY,
FYZIKY A INFORMATIKY
Univerzita Komenského
v Bratislave

Čo majú spoločné parné stroje, Veľký tresk a tepelná smrť vesmíru?

Juraj Tekel

Katedra teoretickej fyziky

29. 7. 2024, Letná škola Trojstenu 2024, FMFI UK Bratislava

Neskoro plakat' nad
rozliatym mliekom.

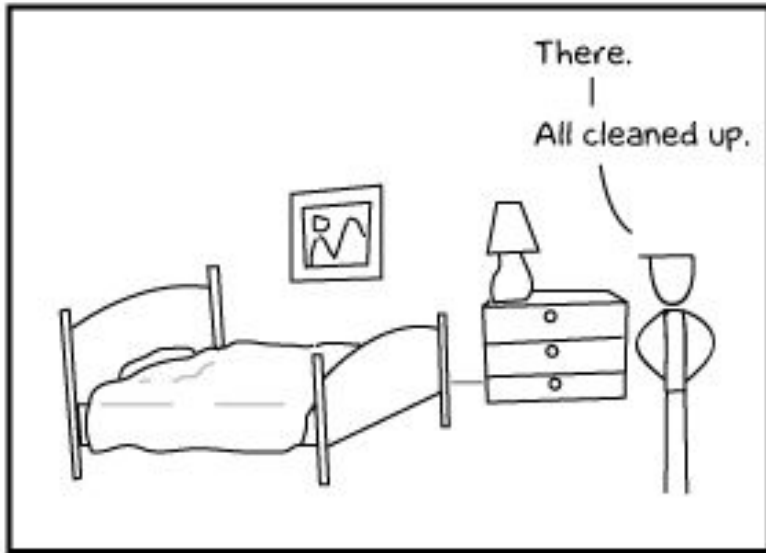
- Je rozdiel medzi minulosťou a budúcnosťou.
- Sú procesy, ktoré sa vedia diať iba jedným smerom.

Entropia

DOGHOUSEDIARIES

Časová symetria fyzikálnych zákonov

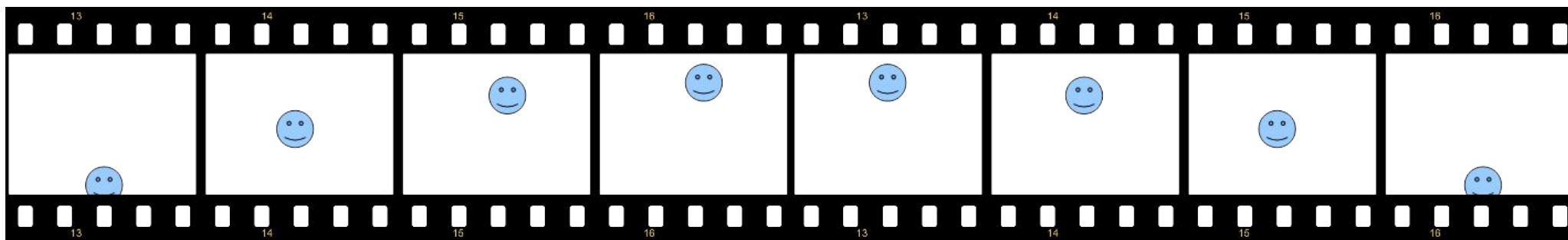
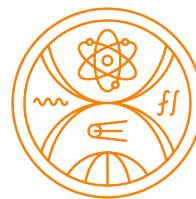

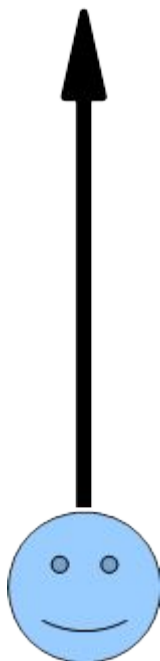
$$\vec{F} = m\vec{a}$$

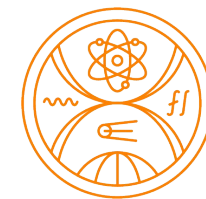

$$\vec{F} = m\vec{a}$$

$$\vec{F} = m\vec{a}$$

Nie všetko sa môže
udiat'

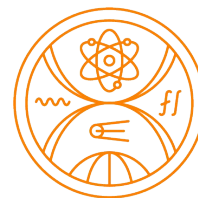

- Zákon zachovania energie.

Nie všetko čo sa môže
udiat' sa naozaj môže
udiat'

- Procesy, ktoré vedia bežať iba jedným smerom, definujú smer od minulosti do budúcnosti.
- Musia fungovať nad rámec obvyčajnej mechaniky.

Dva zákony termodynamiky

Dva zákony termodynamiky

- **Energia** sa zachováva.
- **Entropia** neklesá (a zväčša narastá).

Dva zákony termodynamiky

- **Energia** sa zachováva.
- **Entropia** neklesá (a zväčša narastá).

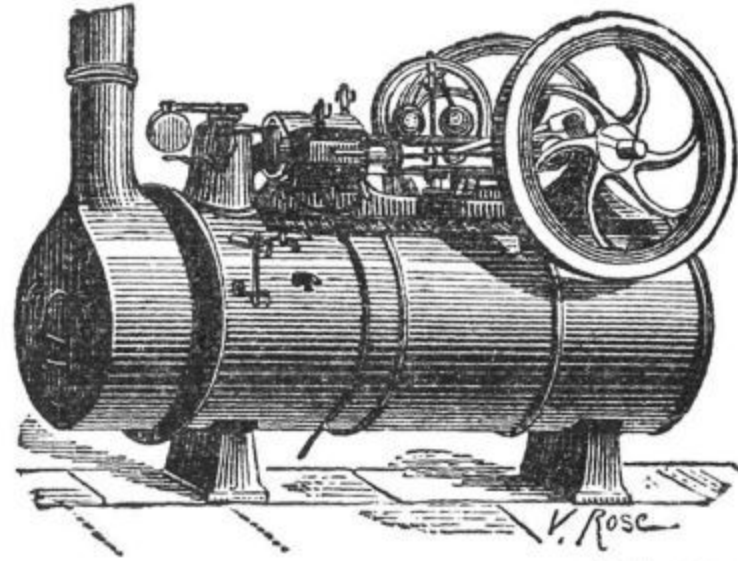
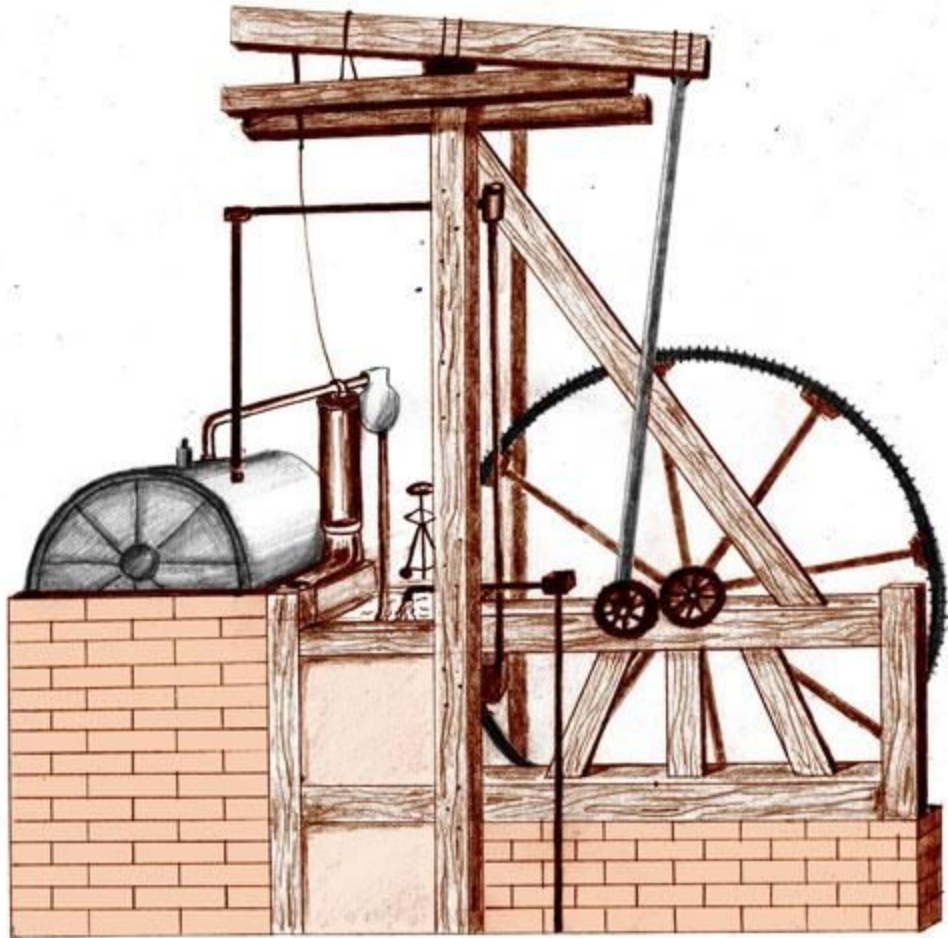
$$\delta Q = dU + dW \quad , \quad dS \geq 0$$

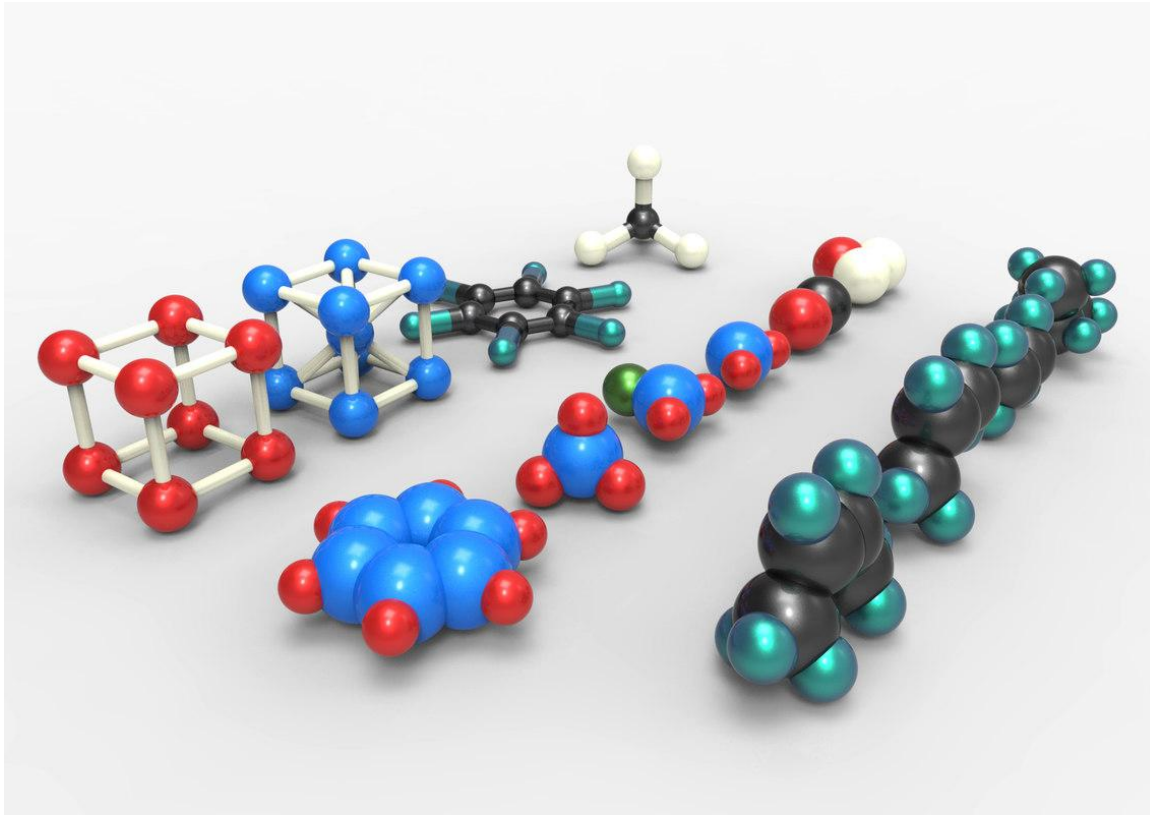
- Ako zužitkovať energiu zo šálky kávy a nestratiť ju celú do tepla miestnosti?

oldbookillustrations.com

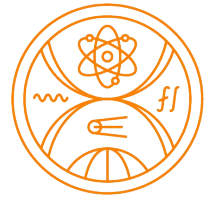
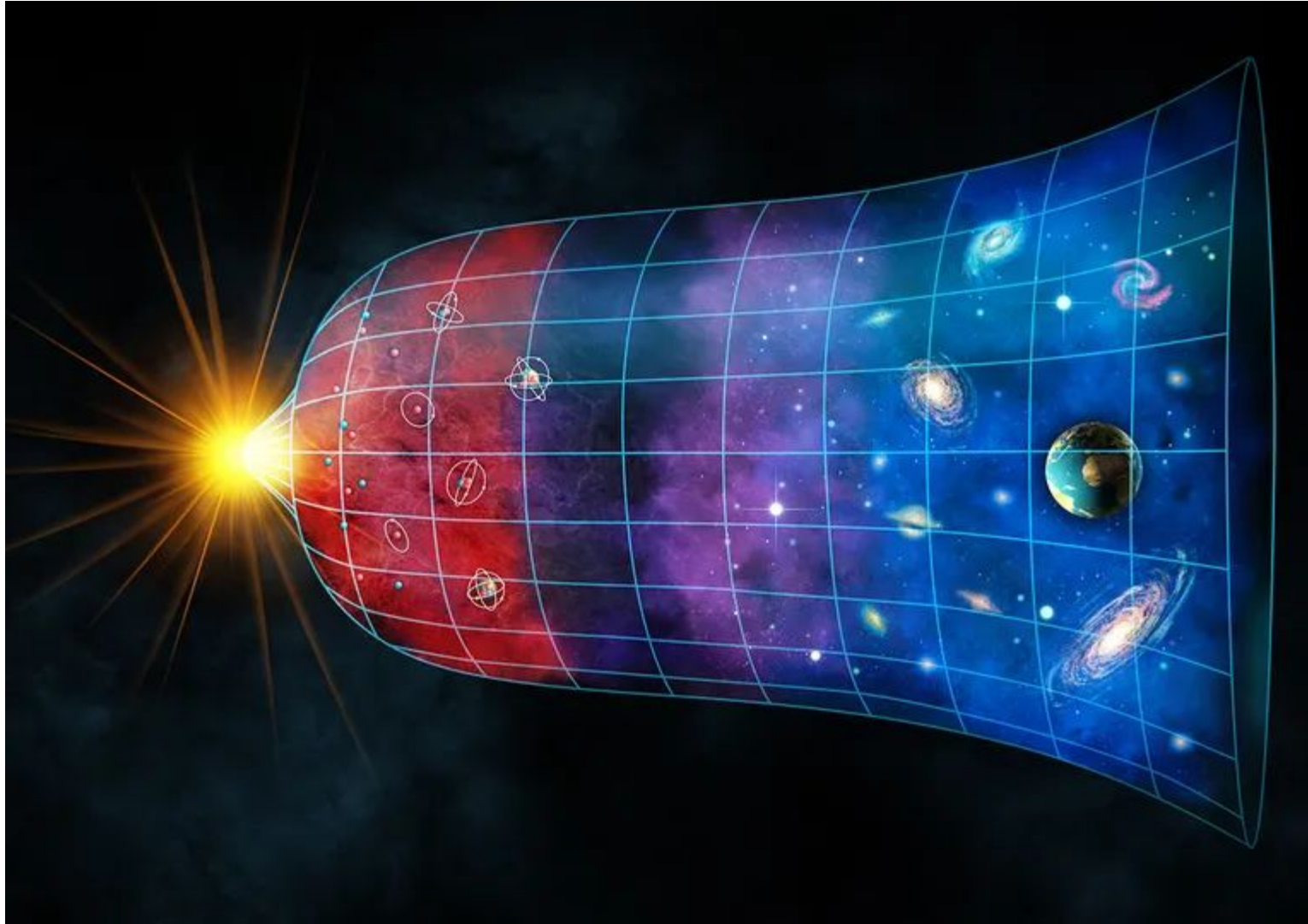

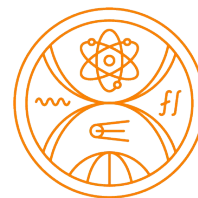

Velký tresk

Tepelná smrt vesmíru

- Pri všetkých zaujímavých procesoch sa zvyšuje entropia.

- Pri všetkých zaujímavých procesoch sa zvyšuje entropia.
- Keď vesmír dosiahne stav s najväčšou možnou entropiou, už sa nič zaujímavé nebude môcť udiť.

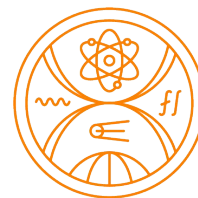

- Pri všetkých zaujímavých procesoch sa zvyšuje entropia.
- Keď vesmír dosiahne stav s najväčšou možnou entropiou, už sa nič zaujímavé nebude môcť udiť.
- Čas ako rozdiel medzi týmto a nasledujúcim momentom prestane existovať.

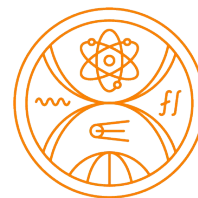
Čo s tým má sliiepka
zobkajúca praženicu?

Ďakujem za
pozornosť!

Nie všetko čo sa môže
udiat' sa naozaj môže
udiat'

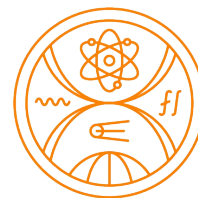
- Nemôžu sa udiat' také procesy, pri ktorých by sa ohrialo chladnejšie teleso od horúcejšieho a nič iné by sa nestalo.
- Alebo procesy, ktoré sa na toto dajú použiť.

- Nemôžu sa udiat' také procesy, pri ktorých by sa ohrialo chladnejšie teleso od horúcejšieho a nič iné by sa nestalo.
- Alebo procesy, ktoré sa na toto dajú použiť.
- Chladnička? Klíma?

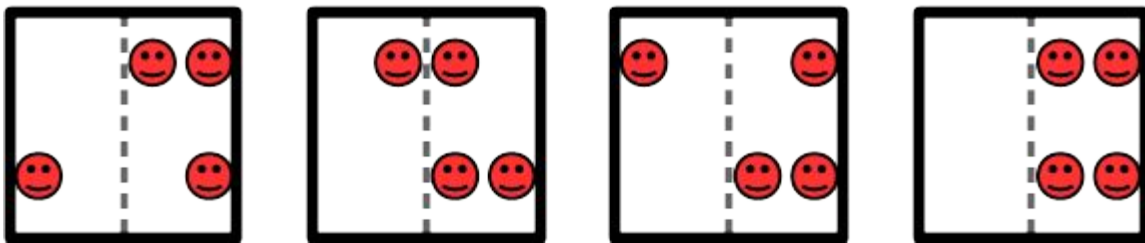
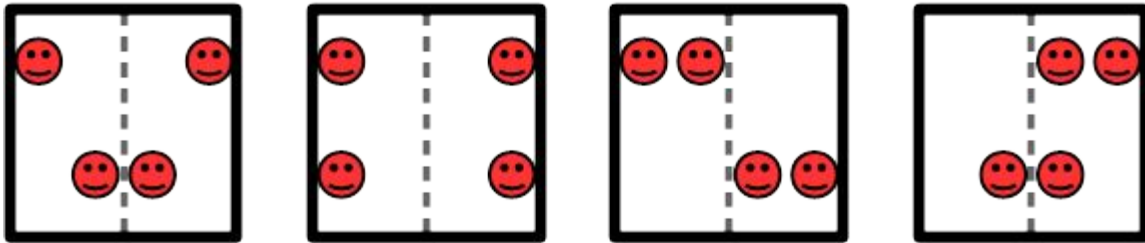
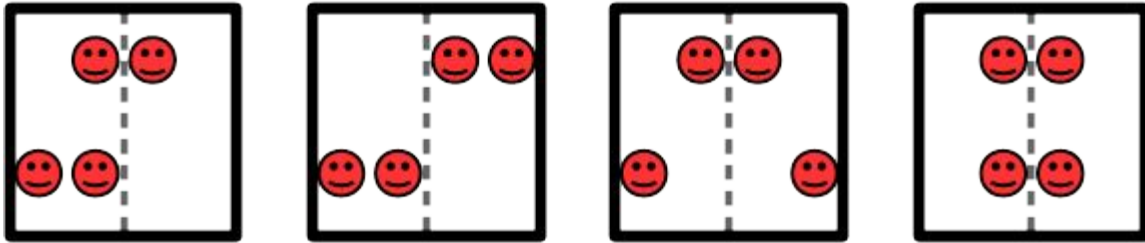
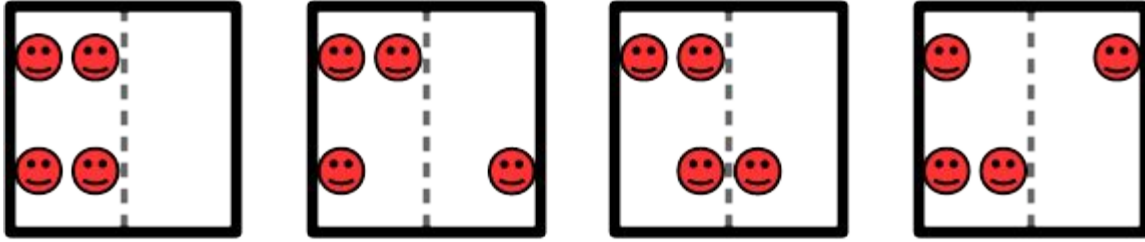

Entropia ako štatistický koncept

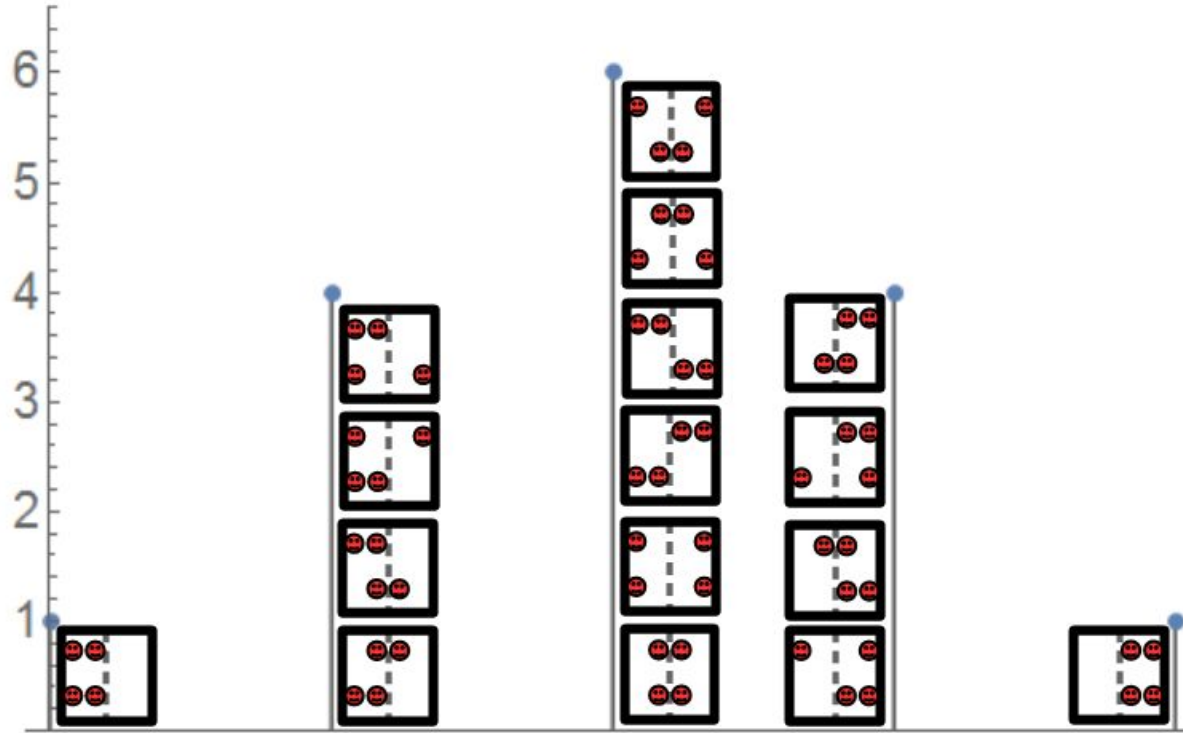

Počet možností

Iba v ľavej časti nádoby

Symetricky

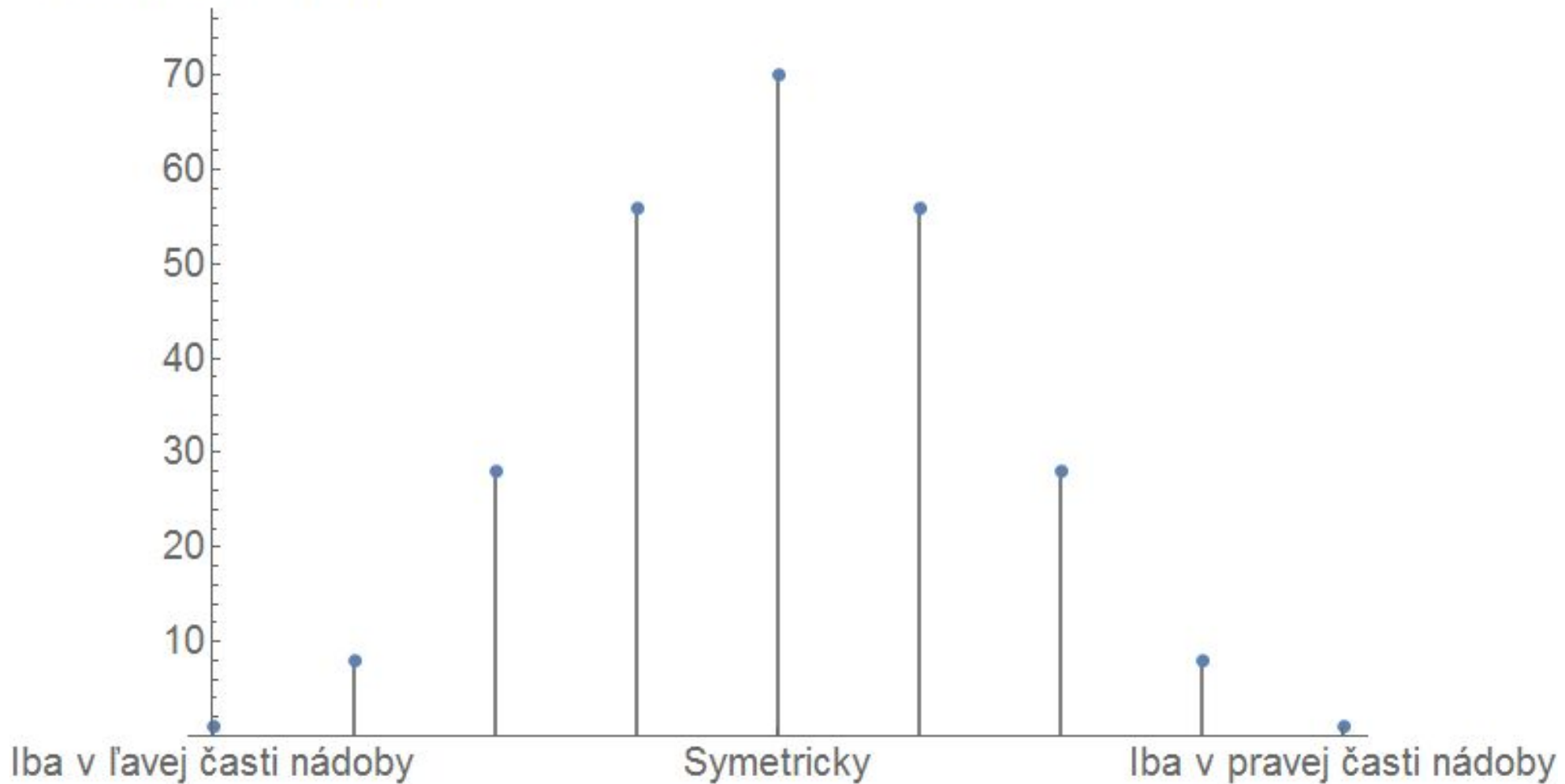
Iba v pravej časti nádoby

Rozdelenie molekúl

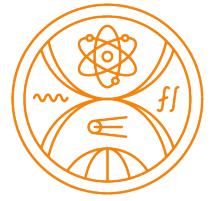
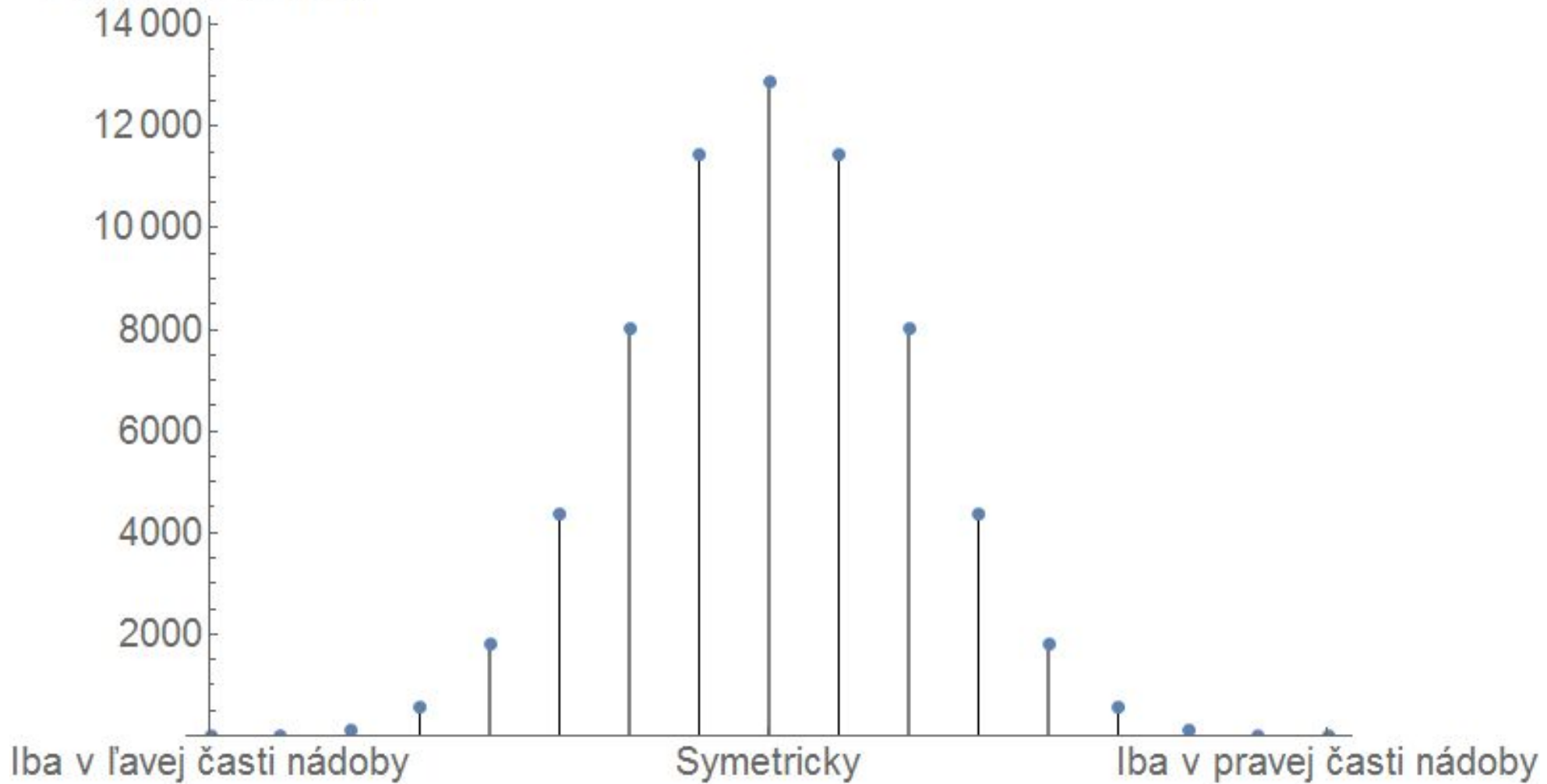
8 molekul

Počet možností

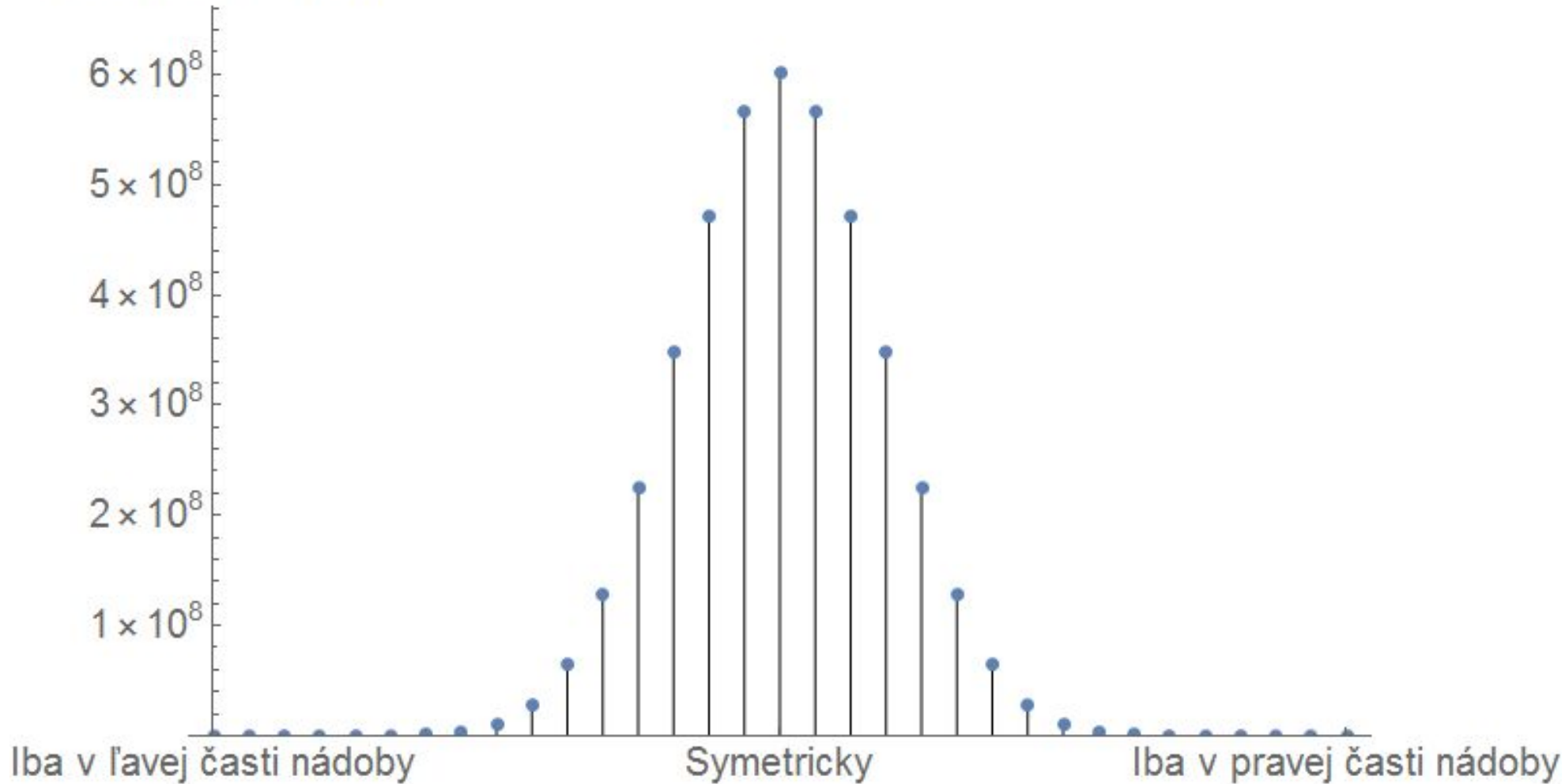
16 molekul

Počet možností

32 molekul

Počet možností

64 molekul

Počet možností
 2.0×10^{18}

2.0×10^{18}

1.5×10^{18}

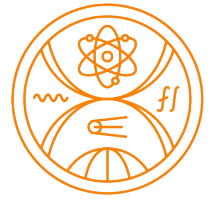
1.0×10^{18}

5.0×10^{17}

Iba v ľavej časti nádoby

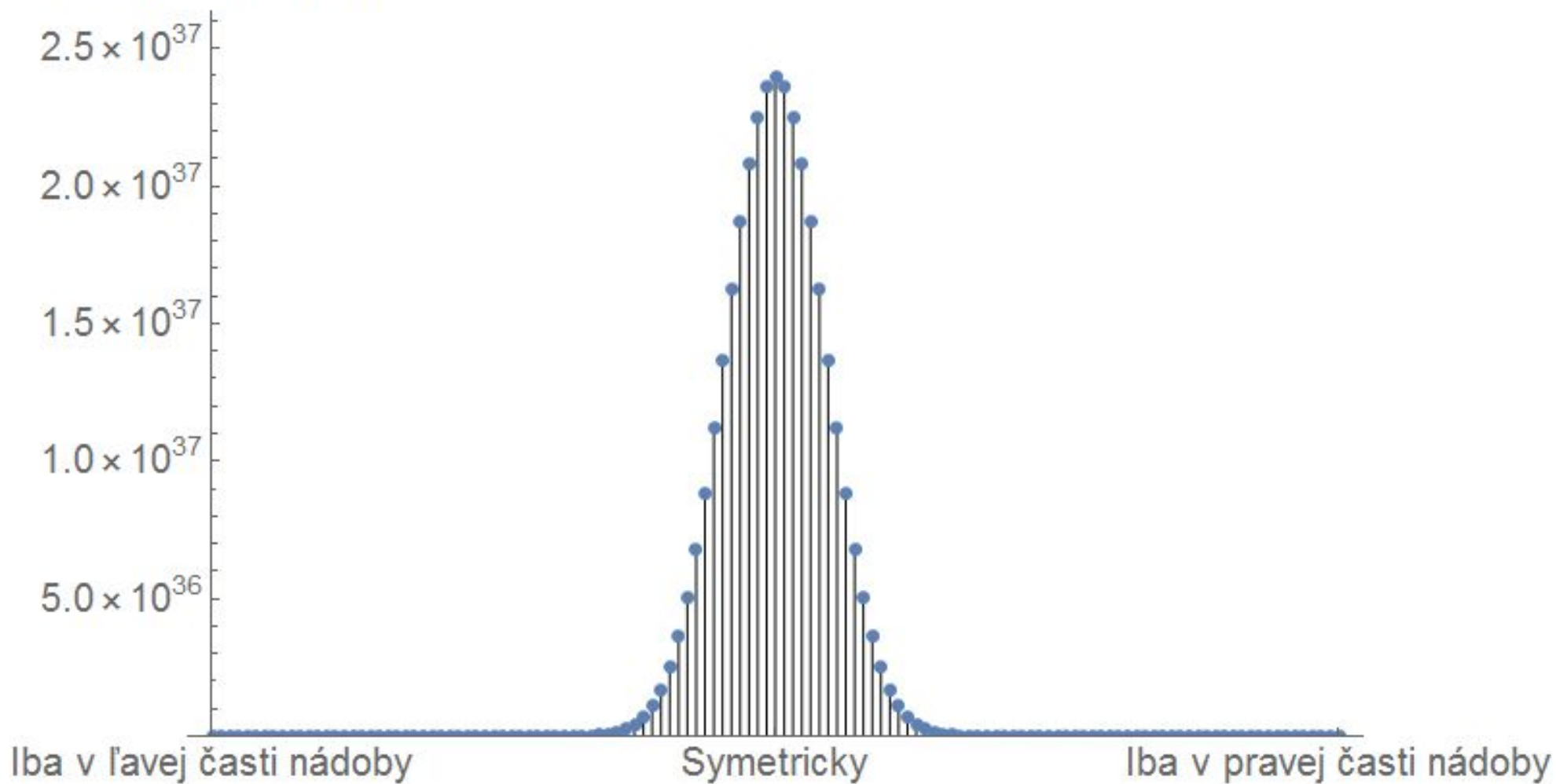
Symetricky

Iba v pravej časti nádoby

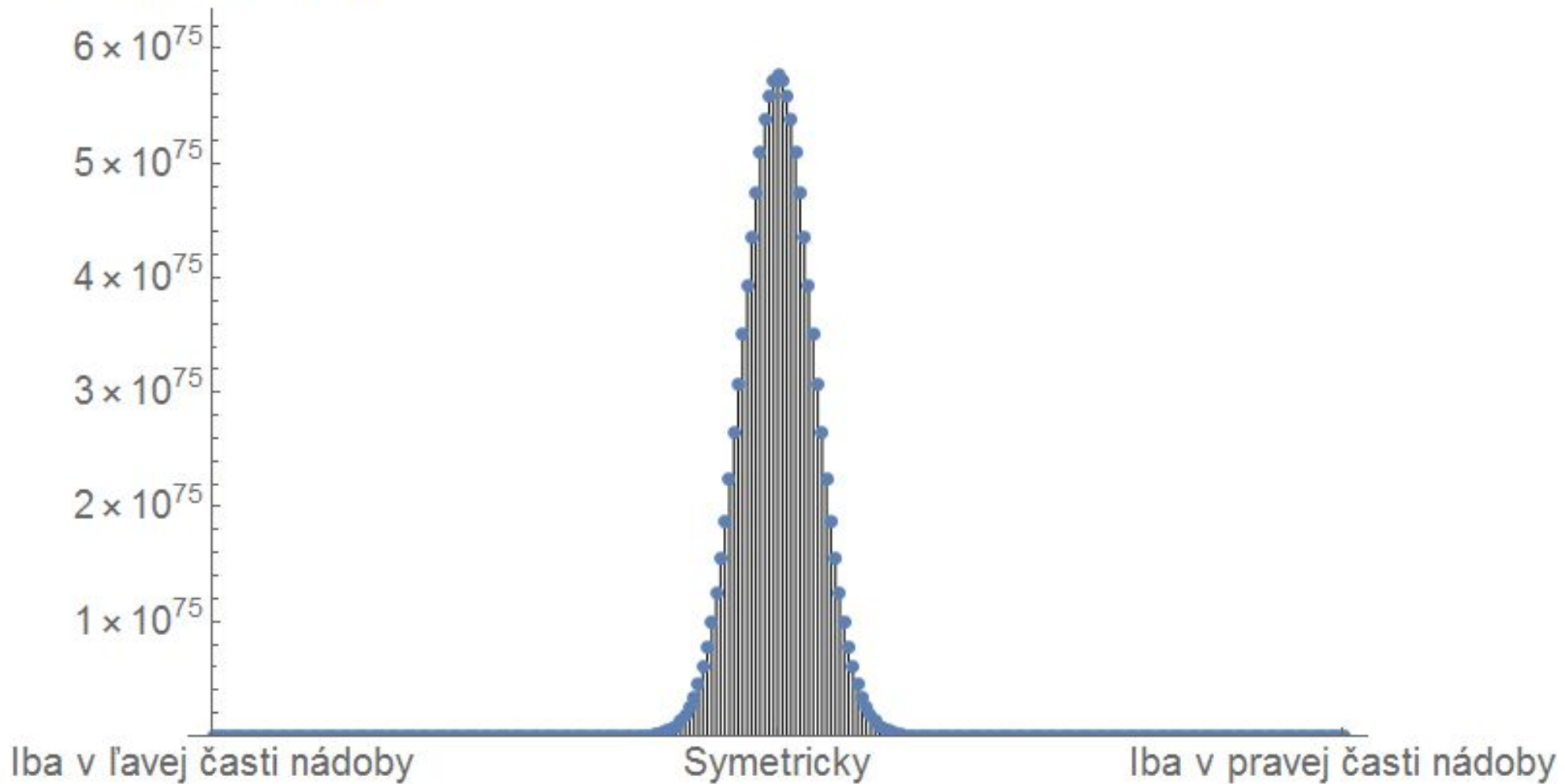
128 molekul

Počet možností

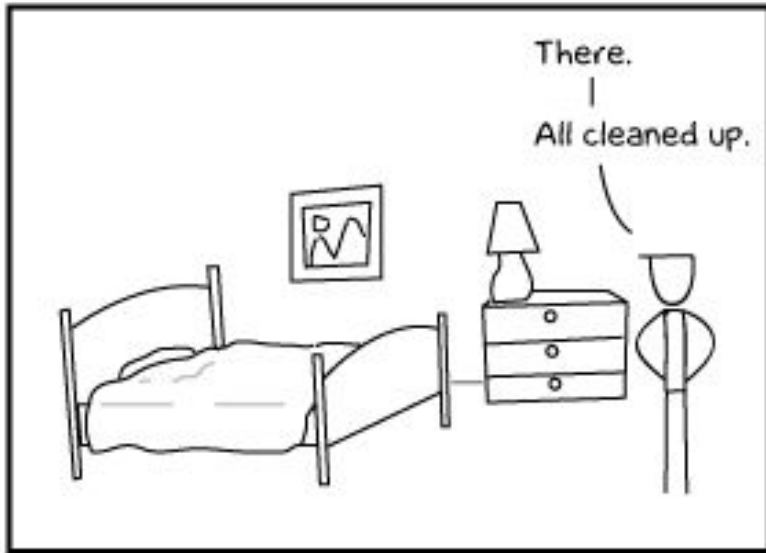

256 molekul

Počet možností

DOGHOUSE DIARIES

